

TEKST 34: St. Willibald om pilgrimsrejse og saracenernes afpresning af kristne i Nazareth (720'erne)

5 *I år 722 drog munken Willibald på pilgrimsfærd fra England til Det Hellige Land. Rejsen tog flere år, og før sin død dikterede Willibald beretningen om sine rejseoplevelser. Beretningen kendes i to udgaver – Willibalds Hodoeporicon (nedskrevet af nonnen Huneberc) samt Willibalds Rejsebeskrivelse (The Itinerary of Willibald) nedskrevet af en anonym forfatter.*

10 *[Efter rejsen ned gennem Europa sejlede Willibald og hans rejsefæller til Cypern og derfra til Palæstina. På dette tidspunkt var der indgået en våbenhvile mellem byzantinerne og araberne.]*

15 Der var med Willibald på dette tidspunkt syv af hans landsmænd, og han udgjorde den ottende. Straks, da saracenerne hørte, at fremmede og ukendte mænd var ankommet dertil, anholdt de dem og holdt dem i fangenskab, for de vidste ikke, fra hvilket land de kom, men troede, at de var spioner. De blev som fanger ført til en velstående gammel mand, så han måske kunne se eller finde ud af, hvorfra de kom. Denne gamle mand spurgte dem om, hvorfra de kom og om hvilket ærinde de havde. Så svarede de og berettede for ham fra begyndelsen hele årsagen til deres rejse. Denne gamle mand svarede og sagde: "Jeg har set mænd komme fra disse dele af Jorden, landsmænd til disse; de har ingen onde planer, men ønsker at opfylde deres liv." Så forlod de ham og kom til paladset for at bede om lov til at passere videre til Jerusalem. Men da de ankom, sagde guvernøren her med det samme, at de var spioner, og beordrede, at de skulle kastes i fængsel, indtil man kunne erfare fra kongen [kaliffen], hvorledes deres sag stod – hvad han ønskede, at der skulle gøres i deres sag. [...]

25 *[De otte pilgrimme lider ikke overlast, men får i fængslet besøg af en lokal kristen købmand, der forgæves forsøger at få dem frigivet. Da dette mislykkes, bringer han dem mad og køber ind for dem.]*

30 *Opfyldt af nysgerrighed plejede indbyggerne fra nabobyerne at komme i skarer til stedet for at se på dem, for de var unge og smukke og velklædte i fint tøj. [...]*

35 *[Da en mand fra Spanien ankommer, sker der noget pilgrimmenes sag. Spanieren vil tale pilgrimmenes sag. Han har en bror, der er i tjeneste hos "saracenernes konge", og som derfor henvender sig til kongen. Også kaptajnen på det skib, der har bragt dem til landet, træder frem for kongen (kaliffen), hvis navn angives som Mirmumni (Emir-al-Mumenin, dvs. "de troendes leder"), som vi må identificere med Yezid d.2. (720-724). Endelig opsøger også den lokale guvernør ligeledes kaliffen.]*

40 *Da alle disse tre stod frem foran kongen og forklarede alt i rækkefølge og gjorde ham bekendt med deres sag, spurgte kongen dem om, hvor de var fra. De sagde: "Disse mænd er kommet fra de vestlige kyster, hvor solen går ned, og vi kender ikke til noget land længere væk en disse [kyster]. Der er ikke andet end vand." Kongen svarede dem og sagde: "Hvorfor skulle vi straffe dem? De har ikke begået nogen forbrydelse imod os. Løslad dem og lad dem rejse." Andre, der*

tilbageholdtes i fængsel måtte betale en tremåneders afgift,¹ men denne blev eftergivet i deres tilfælde. [...]

[Herefter fortsætter deres pilgrimsrejse til Jerusalem, Bethlehem og Nazareth]

5

Med denne tilladelse gav de sig straks af sted og rejste hundrede mil til Damaskus, hvor St. Ananias hviler. Dette er i landet Syrien. De blev der en uge. To mil derfra er der en kirke, og det er stedet, hvor Paulus først blev omvendt, og Herren sagde til ham: "Saul, Saul, hvorfor forfølger du mig?" osv. Og der bad de og vandrede videre til Galilæa til det sted, hvor Gabriel første gang kom til den hellige Maria og sagde "Hil dig, Maria" osv. Der er nu en kirke, og den landsby, hvor kirken ligger, er Nazareth. Kristne er ofte gået sammen for at købe denne kirke tilbage fra de hedenske saracener, når de ønskede at ødelægge den. [...]

10

[Den anonyme rejsebeskrivelse formulerer det således:]

15

Der står [i Nazareth] en kirke af passende hellighed, som mange gange af de kristne er blevet løskøbt for en pris fra saracenerne, der forsøgte at rive den ned. [...]

[Hjemrejsen byder på følgende episode:]

20

Før dette havde biskop Willibald i Jerusalem købt noget balsam til sig selv [og gemt det i et hulrum i sin vandrestav] [...] Da de kom til byen Tyrus, greb byens indbyggere dem, bandt dem og gennemsøgte deres bagage for at finde ud af, om de havde nogle ulovlige varer gemt, og havde de fundet noget, ville de have straffet dem og gjort dem til martyrer.² Men da de gennemsøgte alt, fandt de intet. [...] Så de lod dem gå.

25

J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

30

Her efter *The Hodoeporicon of Saint Willibald*, overs. W. R. Brownslow, Palestine Pilgrins' Text Society, vol. 3, London 1895, s.12ff., 15, 27, 43. Se ligeledes B. E. Whalen: *Pilgrimage in the Middle Ages. A Reader*. Toronto 2011, s. 119f., 122.

¹ Det er uklart, hvad der menes hermed, men der kan være tale om en form for afgiftsbetaling for fængselsopholdet eller en form for beskatning for ophold i landet i tre måneder, der skulle betales før man kunne rejse videre.

² Det må forudsættes, at den nævnte balsam, som Willibald havde købt til sig selv, var en vare, der ikke måtte eksporteres eller bringes ud af landet.